

Forfatter: Aage Friis, 1870-1949

Titel: Udrag fra Fra det Heibergske Hjem

Citation: Aage Friis, 1870-1949: "Fra det Heibergske Hjem", i *Fra det Heibergske Hjem*, J. H. Schultz Forlag, s. 12. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002922578-000-shoot-idm140619157632112.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Fra det Heibergske Hjem

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

At hun var en mærkelig Kvinde med et rigt nuanceret Sjæleliv, som hendes Samtid med Føje satte højt, skulde synes uomtvisteligt, selv om hendes hele Aandsform, æstetiske og moralske Vurderinger for senere Slægtled hurtigt kom til at staa som noget fremmed. Men den Selvbevidsthed, hun ligesom Heiberg udadtil lagde for Dagen, og hendes altid frimodige, ofte skarpe mundtlige og skriftlige Meningstilkendegivelser og Domme om Forhold og Personer vakte, medens hun levede, og siden da Et Liv og Brevene til Krieger fremkom, en Uvilje, der holdt sig og har vanskeliggjort en ligevægtig Vurdering af hendes Personlighed og Karakter. Bortset fra hendes aktive Interesse for de store norske Digtere stod hun afvisende overfor det meste af det nye, der brød frem i den sidste Menneskealder af det 19. Aarhundrede. Dette træder tydeligt frem i Brevene til Krieger, og hun fastholdt det i Et Liv. Det har medvirket til, at der efter hendes Død er blevet fremsat nedsættende, utilstrækkelig begrundede almindelige Domme om hende. Det kulminerede, da Georg Brandes saa sent som 1 1917 skrev om hende, at hun »som Skuespillerinde var en Svane, som Menneske en Gaas«, og — udenfor Skuespilkunsten — »svagt begavet«. 1) En saadan Karakteristik, der var Georg Brandes' Aand lidet værdig, skyldtes et gammelt Nag. Det beroede dels paa den bidske Holdning, Fru Heiberg fra første Færd af indtog overfor alt, hvad Brødrene Brandes repræsenterede, men ogsaa, og det maa siges til hans Undskyldning, paa de stødende Udtalelser om Jøder, som Fru Heiberg, skønt hendes Moder var Jødinde, mange Gange mundtlig og skriftlig fremsatte. 2) Det fortjener at fremhæves, at Edvard Brandes hævdede sig over den gamle Modsætning og, skønt han i sin Ungdom havde staaet saa uvenligt overfor. 13 Fru Heiberg, at han uden saglig Berettigelse havde undladt at give en Skildring af den store Skuespillerinde i sin Bog »Dansk Skuespilkunst« (1880), og efter at han havde set, at hun i Brevene til Krieger havde betegnet ham som »en Jødetamp«, tog bestemt Afstand fra sin Broders Bedømmelse. Han saa nu uhildet paa det svundne og ydede Fru Heiberg den Anerkendelse, hendes Genialitet og Personlighed fortjente. Ogsaa andre, der kunde have Anledning til at tage Anstød af slige Udtalelser, saasom Marcus Rubin, har ydet Fru Heiberg fuld Retfærdighed og forstaaet, »at den geniale Skuespillerindes Væsen maa have været vidunderlig indtagende«, og at vi »ikke her i Landet har haft Mage til en Skikkelse som Fru Heibergs«. 1)